

חוזר מס': 23/2014

ירושלים, כ"ט אייר, תשע"ד
29 מאי, 2014

אל: מנהלי בתי החולים
מנהלי אגפים רפואיים – קופות החולים

הנדון: הנחיות למניעת התפשטות Clostridium difficile במוסדות רפואיים

בשנתיים האחרונות נרשמת עלייה במספר מקרי זיהום המיוחסים ל*Clostridium difficile* (CD) במוסדות שונים במערך האקוטי והמערך לאשפוז ממושך, עם דיווחים על החמרה בהתפתחות תחלואה במוקדים מסוימים.

לאחרונה, זוהה במספר מוסדות רפואיים בישראל זיהום המיוחס ל*Clostridium difficile* (CD). הזן מתואר בספרות כגורם תחלואה חמורה, עמיד לאנטיביוטיקה, ובעל יכולת הפצה נרחבת לעומת זנים אחרים של CD.

הנתונים מחייבים פעולה לזיהוי וקביעת הנחיות למניעת התפשטות תחלואה הנגרמת ע"י CD.

מסמך זה מעדכן הנחיות לזיהוי מעבדתי של CD, בידוד מטופלים עם תחלואה הנגרמת על ידי CD ספורדי והתפרצותי וניקוי סביבתי במקרים אלה.

1. סימוכין

1.1. הנחיות לאבחון מעבדתי של זיהומים הנגרמים ע"י *Clostridium difficile*, חוזר ראש שירותי בריאות הציבור 12/12

1.2. עקרונות ניקוי סביבתי במוסד רפואי, טיוטת חוזר מנהל רפואה מ-08.12.2013 (פרסום צפוי במהלך 2014)

1.3. היגיינת ידיים במוסדות רפואיים, חוזר מנהל רפואה 24/2009

1.4. Guide to preventing *Clostridium difficile* Infections. APIC 2013

http://www.apic.org/Resource/_EliminationGuideForm/e3a85b7e-7ad8-4ab6-9892-54aef516cf10/File/2013CDiffFinal.pdf

2. הגדרות

- 2.1. "תחלואה הנגרמת ע"י CD" – שלשול או מחלת מעי ללא שלשול כמו מגה קולון, בנוכחות הוכחה מעבדתית להימצאות חיידק מייצר רעלן של CD.
- 2.2. "התפרצות של תחלואה ע"י CD" – ריבוי מקרים בזמן או באתר גיאוגרפי בבי"ח ביחס לשיעור ידוע ו/או תחלואה חריגה ע"י CD.
- 2.3. "קיבוץ (cohort) חולים עם CD" – אשפוז במתחם גיאוגרפי מוגדר, בנפרד מחולים ללא CD, כולל שירותים מופרדים לחולים במתחם הקיבוץ.
- 2.4. "תמיסת כלור לחיטוי סביבתי" – תמיסת היפוכלורייט עם דטרגנט בריכוז נתון; הכנה, שימוש ואחסון על פי הוראות יצרן.
- 2.5. "ניקוי טרמינלי" – ניקוי של חדר ושירותים לאחר שהתפנה מחולים.

3. אובלוסית יעד לאבחון תחלואה ע"י CD

- יש לשלוח בדיקה לאבחון מעבדתי של זיהום ב- CD במקרים הבאים:
- 3.1. חולים משלשלים עם הסתברות לרכישה של CD במסגרת פואד:
 - 3.1.1. מאושפזים בבית חולים לפני או אחר;
 - 3.1.2. חולים לאחר אשפוז קודם;
 - 3.1.3. חולים כרוניים מטופלים במסגרות אמבולטוריות.
 - 3.2. חולים עם תחלואה חשודה לפגיעה ע"י CD ללא שלשולים (בגוף: מגה קולון).

4. זיהוי המחולל

- 4.1. יש לבצע את האבחון המעבדתי בהתאם לחוזר שירותי בריאות הציבור 12/12, "הנחיות לאבחון מעבדתי של זיהומים הנגרמים ע"י *Clostridium difficile*".
- 4.2. בנוסף למפורט בחוזר הנ"ל, סקר ארצי שנערך לאחר פרסום החוזר הראה שיעור גבוה של אי התאמה בבדיקת הרעלן ע"י EIA ביחס ל-GDH ורגישות נמוכה של בדיקת הרעלן. לכן, בכל מקרה של אי התאמה בין תוצאת בדיקת הרעלן ע"י EIA לבדיקת האנגר GDH חובה לבצע בדיקה לנוכחות הטוקסין באמצעות PCR.

5. בידוד מגע

5.1. חולים במחלה שלשולית יטופלו בתנאי בידוד מגע.

5.2. לא יאושפז חולה משלשל עם CD בחדר משותף עם מטופל/מטופלים ללא CD.

5.3. בידוד חולה עם CD יתבצע באחת מהחלופות הבאות:

5.3.1. חדר בודד עם שירותים ליחיד;

5.3.2. קיבוץ (קוהורט) מס' חולים עם תחלואה ע"י CD בחדר/ים מרובה חולים;

5.3.3. במקרה של התפרצות או הופעה של זן CD התפרצותי בבי"ח יש לשקול קיבוץ חולים ברמת בית חולים.

6. היגיינת ידיים

6.1. בטיפול בחולים עם CD, יש להעדיף היגיינת ידיים באמצעות רדיקל ידניים במים זורמים וסבון אנטימיקרוביאלי ולא חיטוי ידניים בתכשיר אלכוהולי.

6.2. האינדיקציות להיגיינת ידיים ("5 הרגעים" - יהיה יחיד מנות רדיקל ידניים 24/7), "היגיינת ידיים במוסדות רפואיים" אינן משתנות בטיפול בחולה עם CD.

6.3. בעזיבת מתחם הבידוד של חולה עם CD יש לבצע יציאת ידיים במים זורמים וסבון אנטימיקרוביאלי.

7. ציוד רפואי לטיפול בחולה

7.1. ניקוי ציוד ניטור וטיפול לחולים עם CD ייעשה על פי תהליך מובנה.

7.2. במתחם קיבוץ CD או בהתפרצות, יהיה זמין לחולים עם CD ציוד נפרד מזה המיועד למאושפזים ללא CD (כגון: מכשיר אקג, מד לחץ דם, עגלת החיאה).

8. ציוד למיגון הצוות

8.1. יש להציב חלוקים לשימוש חד פעמי וכפפות בכניסה לחדר הבידוד.

8.2. חלוק וכפפות יוחלפו בין מטופלים במתחם הקיבוץ.

9.1. ניקוי שגרתני: חדר בודד וחדר קיבוץ חולים

9.1.1. ניקוי יומי: ניקוי החדר ויחידת החולה כולל ציוד נלווה ונקודות מגע תכוף, בתמיסת כלור בריכוז של 2000 חל"מ (חלקים למיליון).

9.1.2. פעם במשמרת: ניקוי שירותים ומקלחת (כולל כסאות רחצה).

9.1.3. בנוסף, בכל מקרה של לכלוך מאקרוסקופי.

9.2. ניקוי טרמינלי

9.2.1. ניקוי חדר בודד וחדר קיבוץ חולים לאחר פינוי כל המטופלים:

9.2.1.1. ניקוי יסודי של החדר, הציוד הנלווה ושירותים ומקלחת, כולל כסאות רחצה ווילון מקלחת, בתמיסת כלור בריכוז של 5000 חל"מ.

9.2.1.2. ציוד מתכלה שלא היה בשימוש ייזרק בעת פינוי החדר ויחלפו הווילונות / פרגודים.

9.2.2. הצוות המנקה יהיה מוגן בכפפות עבות, משקפי מגן וזוג כפפות חומר. אין צורך במיגון נשימתי (ראו- MSDS של תכשיר היפוכלור).
לא בתוקף

9.2.3. ניתן להכניס מטופלים אחרים לחדר לאחר הליך הניקוי הכלור.

9.2.4. ניקוי עמדה לחדר מטופלים לאחר גילוי CD אצל אחד מהם: יש לנקות את החדר כולו בהתאם להנחיות לניקוי טרמינלי בסעיף 9.2; במידה ולא ניתן לפנות חולים יש לנקות החדר והשירותים כמו בסעיף 9.1.1 ולהחליף כל הפרגודים / וילונות.

9.3. ניקוי אתר אחר במוסד בו שהה חולה עם CD

9.3.1. ניקוי ציוד וסביבה טיפולית מחוץ לחדר האשפוז לאחר בדיקה או טיפול של חולה CD ייעשה על פי תהליך מובנה.

9.3.2. ניקוי הסביבה יהיה בתמיסת כלור בריכוז 2000 חל"מ; ניקוי ציוד רפואי בהתאם להנחיות יצרן.

9.3.3. במקרים של העברת חולה CD למכון/מרפאה לצורך בדיקה או טיפול יש לידע האתר המקבל על הנחיות הבידוד והניקוי.

10. הפסקת בידוד מגע

10.1. מקרים ספורדיים

10.1.1. CD ממשיך להיות מופרש בצואה למשך כחודשיים. ההפצה לסביבה נרחבת במיוחד בעת השלשול. אין להפסיק תנאי הבידוד עד חלוף לפחות 48 שעות מהפסקת השלשול.

10.1.2. הסיכון להישנות המחלה גבוה ולכן, בחולה עם אפיוזדה קלינית חוזרת במהלך חודשיים מהאירוע המוכח, יבודד בתנאי "בידוד CD".

10.2. התפרצות:

יש לשקול השארת המטופל בבידוד לכל תקופת אשפוזו.

11. אמצעים נוספים למניעת התפשטות CD

שימוש מושכל באנטיביוטיקה במוסד, לרבות מדיניות כתובה לטיפול בתחלואה הנגרמת ע"י CD.

12. דווח ליחידה הארצית למניעת זיהומים

מדי חודש כל בית חולים יעביר דווח אינדיווידואלי לגבי כל חולה המאובחן עם CD. הדווח יכלול את פרטי החולה, תאריך האשפוז, פרטי תשובת המעבדה, ומחלקת רכישה משוערת במקרים שנרכשו בבית החולים. הואיל ו להעביר תוכן חוזר זה לידעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

ב ב ר כ ה,
בתוקף
פרופ' ארנון אפק
ראש מינהל הרפואה

לא

העתק : שרת הבריאות
המנהל הכללי
המשנה למנהל הכללי
הנהלה מורחבת
קרפ"ר - צ.ה.ל
רע"ן רפואה - מקרפ"ר
קרפ"ר - שרות בתי הסוהר
קרפ"ר - משטרת ישראל
רכז הבריאות, אגף תקציבים - משרד הבריאות
יו"ר ההסתדרות הרפואית
יו"ר מועצה מדעית - ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה
מנכ"ל חברת ענבל

סימובין : 33497714

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי
מנכ"ל היא : www.health.gov.il